

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
 Félévre — — — — — 3 " —
 Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
 Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.
 Nyilttér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán

Az eredmények.

Ünnepnapjai voltak a mult héten a katolikus magyarságnak, ünnepnapjai voltak, mert azok a fenséges mozzanatok, melyek a kath. nagygyűlésen lefolytak, maradandó nyomokat hagytak a lelkekben, hajnalhasadását jelentik az eljövendő keresztény Magyarország-nak. Az a hatalmas tömeg, mely a nagygyűlésre felvonult, fényesen dokumentálta, hogy az eddig kifejlesztett munkálkodás megteremte a maga gyümölcsét s a kath. öntudat elementáris erővel kezd lábrakapni szép hazánk határai közt, holott eddig parlagon hevert az a mező, melyet most ezer és ezer munkás-kéz törekszik megtermékenyíteni.

Hogy az elért eredmények korántsem megvételendők, arra mi sem lehet frappansabb bizonyíték, mint az ellenséges sajtó vészkiáltása, a mely pedig ezelőtt feleslegesnek tartotta törődni a kath. mozgalmakkal. Most elveszettek látja a hazát, illetve a talajt lábai alatt. Bizonyítja a szociáldemokraták mozgolódása, akik brutális támadásukkal lehetetlené akarták tenni a kath. népsokaság felvonulását Budapest utcáin. A kath. közönségnek pedig annál nagyobb volt az öröme, mert épen az ellenfél rettegéséből láthatta világosan, hogy fellépésének sulya van, mely nemes czéljának eléréséhez lassan ugyan, de biztosan el fogja vezetni.

Az elhangzott beszédek mind egyikén azon eszme lengett át, hogy most már cselekvő fellépéssel vissza kell hódítani a keresztény Magyarországot. Ez nyilatkozott meg Majláth József gróf beszédében, ki a ker. szociálisták zászlóját lengette, Fischer Colbrie Ágost püspök szavaiban, ki a keresztény életben megerősödött földmivelő népet hirdette Magyarország leghivatottabb kenyérkeresőjének, Takács Menyhért praelátus csudálatosan szép és mély bölcsességű beszédében, Ra-

kovszky István szarkazmasában, Szentiványi ékesszólásában, Várossy Gyula kalocsai érsek szelid, szeretetteljes tanításában, Gisswein szociális fejtegetéseiben, Bernolák lelkesedésében, Farkas Edith idealizmusában, Prohászka Ottokár püspök magasröptű bölcseségében.

Megható volt gróf Zichy Nándornak, a magyar katolikusok törhetlen bajnokának prófétai fellépése, midőn égre emelt szemeivel, imára kulcsolt kezekkel egyházunk és hazánk boldogságáért könyörgött a tengernyi nép előtt.

Örömmel tölthet el minden, a ker. Magyarország felvirágozásáért rajongó lelket, hogy a Kath. Népszövetség a vezérek fáradhatatlan munkája következtében egy év alatt 10000-ról 122 ezerre szaporodott. Tovább tehát a megkezdett csapáson, s akkor nem kell félni, hogy a már-már veszendőbe ment terület nem fogja visszahódítani a kereszténység új életre ébredt ereje.

Majláth József grófnak tanulságos és mélyen vallásos szelleműl áthatott beszédét a következőkben adjuk:

Szivem mélyéből üdvözlöm a nyolcadik katolikus nagygyűlést.

S mikor e számot, nyolcadik, hangsúlyozva emelem ki, nem tagadhatom: kétség és reménység hulláma váltakozik lelkemben.

Vajjon lezáródik-e e számmal a mi Katolikus Egyházunk, életünknek ugyszólván egyedüli, éppen csak a megélhetésre szükséges eme lélekzés formája, a mely számunkra még évenként fennmaradt?

Vagy talán Isten szeme reánk tekint, s a nehéz, de bámulatos türelemmel, megadással ugyszólván bünös nyugalommal megpróbáltatások után megsegít arra, hogy jogosult reménységünk teljesedésével és a mi katolikus hitéletünk szerveinek teljes energiájával, egységével... szabad lélegzésével bejuthat végre — az önkormányozás kikötőjébe.

Rejtsen mélyébe a közel jövőndő bármit. Mi sem a beteljesedett, Isten és emberek, barátainak és lovagias ellenségeink előtt is jogosult reménységünket nem fogadjuk a diadalézés mámorával; de a csalódások sem sujtatnak le, vagy tesznek télenekké.

És ez alkalommal csak egy, a magyar Katolikus Egyház legújabb történeteinek lapjaira tartozandó jelenségnek akarok a lehető rövideggel kifejezést adni.

A nagygyűlések jelentősége.

Hogy ezek a katolikus nagygyűlések akkor, mikor egy rettenetesen nyugtalankodó, elbizakodott, de boldogtalan század ugyszólván találkozik a XX. század első hajnalpirjával: mikor két világ, szédítően és félemlen ellentétes világ nézi ezt a találkozást; mikor a társadalom egének szintája ugyszólván villámütésre kétfelé szakad; mikor nálunk is nemzet, alkotmány, egyház, kultúra, megfontolt történelmi hagyományok, emlékek azon nagy kérdés előtt állanak: mi leszen? mi történik? akkor ezek, a mi katolikus nagygyűléseink maradtak számunkra nem ugyan földalatti katakombául, hová véres üldözések között menekülnünk kellett, de váraknak, a lelkiismeret felrázása egy-egy óázának, szigetnek, ahol legalább még az élethez szükséges lélekzetet vehettünk. A hol éreztük, hogy köröttünk tél van, tájaink a pusztulásnak tájai, de a hol hirdethettük, hihettük, legalább kevesen a sok-sok milliók között, hogy — tavaszodni fog. A hazában is, a hazával nekünk is.

Azért mondom uraim, hogy csak kevesen a sok-sok milliók közt, mert — mi tagadás benne — azok a kevesek is úgy érezték, úgy éreztük, hogy azok a nagy és főszegecs jelenetek, azok a lánglelkű beszédek, a felmagasztosult lelkek megnyilvánulásai, ellenségeink irigylő tulbecsülései, csak olyanok, mint egy-egy nagy, sorvasztó idő után megérkezett zápor, mely zuhatagosan esvén, pillanat alatt — termékenyítés nélkül — fut szét a megkeményedett talajon.

Bizony, hogy nagy részben úgy is történt. A termékenyülés csak itt-ott kapott szikbe. Kisebb óázok, szigetek alakultak, keletkeztek a zugó haragos hullámok, romboló áradások közt. Biztató szívárványszínek, melyeket azonban csakhamar eltakartak a legsötétebb fellegek, sőt viharok. S mert vélték ellenfeleink, hogy a katolikus klerikális, reakziós elemekkel már nyert esatájuk van, nekifordultak magának a kereszténységnek, sőt minden pozitív religiónak. A győzelmében elbizakodott ellen fél telhetetlenségének logikája minden időben ezt az utat szokta követni.

Krámer Jeremiás

butorraktára Szatmár

(a színházzal szemben.)

Teljes hálószoba berendezés, mely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekr., 1 mosdóból. Ára 120 frt.

Teljes ebédlő berendezés modern stilben, mely áll 1 kredencz, 1 ebédlő-asztal, 6 börszék, 1 szőnyegdiványból. Ára 130 frt.

A benső hitesség.

A keresztény világfelfogásban — tisztelt uraim — minden időben és körülmények közt volt és van egy benső hitesség, széttagolt részeiben is élt és él továbbá egy értelmi és érzelmi egység, igenis.

Az örök változhatatlan isteni igazságokban rendíthetetlen bizalom és azok erejébe, diadalába vetett reménység.

Honnan maradt meg ez a nagy, mérhetetlen talizmán, mint az éghetetlen gyémánt, még a romok, üszök parázsai közt is. Talán ideális ember lelkesedésből? Abból is. Legáltalában a magyar nemzetben igen. Mert a magyar ideálistának született. Talán a történelem tanúságtételéből? Minden bizonnyal. Vagy hát ugy-e bár fejlődés törvényéből? Legyen. De bizonnyal és legfőbbképp — az isteni szózatból, mely amaz igazságoknak életet, örök életet és uralkodást ígér.

Mindezen feltett kérdésekre azonban szabad legyen csak egyetlen — ugyszólván jóslással világítólag hatni. Azzal, amivel boldog emlékü Simor hercegprimás a lehető legszomorubb időkben vigasztalta nemzetét. Minden áramlatnak — ugymond ő, — minden felmerült tudományosnak látszó elméletnek, melyet csinálni nem nehéz, sőt igen könnyű, sőt már megteremtett közvéleménynek, korszellemnek, politikai rendszernek, pártoknak legjobb, legbiztosabb bírálója, de aztán temetője is maga az élet lesz. Maguk a megcsalt és csalódott, félrevezetett emberek...

És ennek a próféta jóslásnak napjainkban nem hiányzanak képviselői. Csak pár évvel ennek előtte, ugyszólván magából a liberális hírlap műhelyből keserű gunynyal, de leplezetlenül ad kifejezést a szokimondás rettetetes embere Tóth Béla...

Ötven év alatt a doktrinák megjárták a maguk útját — írja Esti leveleiben — a diadaltól a krachig. Ludwig Büchner például az ő tanításának teljes bukása közepette halt meg. Uram fia! Tíz-husz sorban intéztük el a nekrológiát. Holott most 30 esztendeje hasábokat irtunk egy-egy rövid elődásról. Az öreg Büchner vénsége szomorú lehetett... Ha szabad volna az Isten végtelen cselekedeteit fürkésznünk, azt mondanám, folytatja, hogy ama bölcselkedő hosszú élete csak arra való, hogy benne lehessen az az ötven év, melynek alatta tanításuk nagy sikereket ér el, aztán egyszerre csak csökkenni kezd a hatalma és teljes bukással ér véget...

Mélyen tisztelt katolikus nagygyűlés! Talán szükségtelen bizonyítani, hosszasan rámutatni, hogy csak a lefolyt félszázadon Ludwig Büchner nem áll magában. És nem is marad az ő és doktrinájának sorsa elszigetelten. Voltak, vannak és lesznek mások, nemesak olyanok, kik az Istent és talán a malasztot is laboratoriumaik, lombikjaik vizsgálódásának tárgyává kívánják tenni. A parényelmélet sorsát nem fogja kikerülni majd az a másik, a történelmi materializmus sem, mely már ma is lejárt félben van saját hívői vallomása szerint is. És jön már utána a világszociálizmusnak, a Marxoknak és társainak, a „mai tudósok“-nak is kérérlhetlenül következetes sorsa. Az a sors, mely-

nek logikája nem lehet más — a diadaltól a krachig — mint Ludwig Büchneré.

Igen uraim! A keresztény világfelfogás széttagolt részeiben a fel-feltűnő áramlatok csinálhatnak izzó forrongásokat. Ezmék támadnak, terjednek, hömpölyöghetnek és ezeket elragadhatnak. Egyik század megrabolhatja a másikat. Mint a kérkedő ifjú a XX-ik század, mely előzőjének egyik legbecesebb alkotását az új életre ébredt megerősödött történelmi érzék lerombolására emeli csákányát. Az emberek egy része megtéved, indul, hamis utra lép. Az új tudomány gögösen veti meg a jámbor hitet és gunyosan mosolyog rajta. De ime közbeszól az élet. Maga a megcsalt és csalódott kor. A kiábrándult nemzetek.

Mert míg a hadjárat egyes osztályok, individumok, kérdések, sőt religiók körében folyik, a biztos győzelem mosolyog. Mihelyt azonban a nemzet egészének, multjának, hagyományainak, faji jellegének, jövő életkérdésének szól a támadó művelet: akkor megszólal egy hang, melyre azok, kik Istent és honszerelmet nem ismernek, nem számítottak.

A nemzetek lelkiismerete.

Ez a hang, ez a hatalmas erős hang uraim a nemzetek lelkiismerete.

— El kell ismernünk, lehetetlenség tagadnunk, hogy az Istentől belénk oltott lelkiismeretnek ez a hangja végigrezeg már az országon. A sziveken, az érzéseken... Éreznünk kell azt, hogy a mi igazságunk a kereszténység életében nincs, nem lehet örök tél.

Ne tagadjátok ti sem, a mi ádáz ellenségeink, hogy ez így van. De csalódtok, ha azt hiszitek, hogy az ébredező szavaknak forrása, a megszólalt nemzeti lelkiismeretnek ébresztője pusztán a reakció, a klerikálizmus... Gyermekekmesébe való jelszavak ezek. Komoly embert nem tévesztenek meg. Ignótos fallit.

Ti győzelmetekben elbizakodva, az ellenfél tehetetlenségének vak logikájával mérészen egyszerre nagy döntő lépést akartok tenni. Először kellett a Katholikus Egyház, aztán jött maga a kereszténység, utána minden pozitív religio...

Most magát a nemzetet akarjátok elválasztani multjának dicsőségeitől és bánatos fájalmaitól. El akarjátok hitetni, hogy nem multunk alapja a mi jelen és jövő életünknek és nincs arra szükség, hogy itt megszentelt földön magyar maradjon a magyar. Hiszen a nemzet nélkül is él a nép...

Uraim! Ez azután a reakció! A bünnös reakció. Mert van jogos reakció is.

És ha ezzel szemben a nemzet újra összeülekezik a kereszténységgel, melynek ölében született, a mely kísérte őt ezer éven át a zivatáros századokon keresztül... nem tesz mást, mint a mire őt a nemzeti lét életösztöne vezeti. A történelmi Magyarország pusztulni fog a kereszténység nélkül... S ha érzi, belátja, hogy a kereszténység kérdése az ő életének kérdése, mi csodálkozni való van ezen?

A konzervativizmus.

Aki magaslatra tud emelkedni és be tud látni a nemzet lelki életének folyamataiba, tisztán láthatja a történeteket:

... A konzervatív gondolkodásra hajlékony nemzetet külső és belső erők hatása alatt lázas vágyódással, szenvedelmes elégetlenséggel ragadja meg az idegen eszmék érintése. Izzó anyagok hatása alatt, szinte szétszakítani látszik a szálakat, melyek multjához, hagyományaihoz, saját faji jellegéhez fűzik. Nincs még elég ereje, hogy az átvett eszméket sajátjává, individuumának részévé tegye. Hullám hullámra torlódik benne, mellette, körülötte... És csakhamar jön a visszahatás, jönnek a szenvedések s karöltve a nagy, megrázó csalódások. És elmegyen ő a szenvedések kálváriájáig, de a hol feltámadása — bizonytalan.

És az a nagy megpróbáltatás kiábrándítani kezdi... ismétlődően a népek története, a szenvedések, csalódások viszik vissza esőndesen, de mindig szélesedő hullámgyűrűk közt a konzervativizmus esőndesebb, nyugodtabb, mérlegelő lázmentes szintjára. Mind a csalódott, küzdelmeiben egymagára hagyott ember gyermekkorának hitéhez. Ahhoz a hithez, melynek elemi igazságait édesanyja térdein tanulta meg és amely lehetővé tette, hogy az élet viharai után ismét feltalálja a nyugalmat, a munkásság e nélkülözhetetlen feltételét. Elkapta a nemzet kebelében a nemzet sok fiát talán a világpolgárság láza, az európai gondolat, eszme... de mikor látja, hogy minden nemzet, minden nép visszatért, sőt ha kell, erőszakkal tér vissza a haza határaihoz, a röghöz, apáink sirhalmaéhoz, a multhoz, a fajhoz, akkor ő is, a magyar, észbe kap. Oda, ahol székel az agy és azt mondja: csak akkor marad nemzet ez a nemzet, ha mint erős hitéhez, multjához, hagyományaihoz, történelméhez, jövő reményeihez hű nemzet bele tud illeszkedni nemzeti műveltségével, irodalmával, kereskedelmével, iparával és foglalkozásával, egész valójával az egységes keresztény európai világhelyzetbe...

E nagy életkérdés hatása alatt áll uraim, ma a mi nemzetünk is. E gondolkörben vannak ma az emberek, mondhatom minden táborban. A mieinkben és az ellenségében egyaránt. A hívők még jobban hisznek, a hitetlenek kezdenek hinni. A világrend törvényeivel a kereszténység eszméi kristályosodnak ki az eseményekben...

A nemzeti és társadalmi élet e biztató hullámszámban a katolikus egyházra vár most a legfőbb feladat. Rája, az ősi egyházra van szegezve milliók tekintete. Jó baráté, hívőé, ellenségé és hitetlené egyaránt.

Hiszen a legégetőbb, legmélyebb, de a legmodernebb kérdések kapcsolódnak az ő helyzetéhez, állásához, hivatásához, multjának nagyságánál, számbeli erejénél és így hatásánál fogva is.

Szerették volna óh be nagyon látni amaz ellenségeink, hogy ez az ősi egyház ellentétbe jöjjön magával az állammal. Nem sikerült. Isten és emberek láthatták, tapasztalhatták, hogy mi nem fordulunk az állam

CSAPÓ LAJOS**SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).****ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindenemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezeséget vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Nagy raktár honi és angol szövetekben.
Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS**, szabómester.

ellen soha, ha velünk szemben igazságtalanságot, törvényteleniséget nem követ el.

Ellenkezésképp, a mi törekvésünk az általánosan adni jobb polgárokat, hogy őket jobb keresztényekké tegyük. A jó keresztény a legjobb honpolgár is. A katolikus autonómia is arra fogna szolgálni, hogy erősebben kapcsolva népünket a hithez, azzal együtt a nemzeti alkotmányunk védőbástyája lehessen.

Válasz Zsilinszkynek.

Arról értesültem ma reggel, — mert újságot már rég nem olvastam — hogy a volt kultuszminiszteri államtitkár: Zsilinszky indokolatlan kirohanást intézett a katolicizmus ellen, különösen pedig a mostani pápa ellen. A kath. nagygyűlés nem foglalkozhatik érdemben e megszokott támadásokkal és ha ezen indokolatlan erőpróba nagyobb ellenhullámokat fog verni, a felelősség a felekezeti békének éppen nagyon rosszkor való szándékos megbontásáért Zsilinszky urat és társait fogja érni.

Két észrevételt kirohanására azonban nem hagyhatok e helyről felelet nélkül.

Először a pápa ő szentsége nekünk magyaroknak nem „idegen“, minden gyerek tudja, hogy a pápától fogadta el első királyunk a koronát, ezért az apostoli ezim, de hivatkozhatom Bismarckra, kit talán Zsilinszky ur is tekintélynek elismer, azt felelte egykor Windhorst és társainak, mikor azok megtámadták a septenatus kérdésében a centrum szavazata miatt: „A pápának sok millió hívője van Németországban, tehát nem mondható ott idegennek.“

Ami másodsor a sokat felmelegített „ne temere“ körlevelet illeti, az nekünk katolikusoknak belügye, a pápa saját hívei körében intézkedik. Zsilinszky és társai úgy sem ismerik el a házasságot szentségnek, ne törődjenek a mi dolgainkkal, mi sem avatkozunk az ő ügyeikbe.

Szeretnék élbe állítani az ősi egyházat a modern kultúrával. Igaza van annak, aki mondja, hogy a kultúra a nemzet boldogulásának hajtóereje, de halála is lehet. . .

És már-már az lett.

A nemzeti kultúra megmentése.

Mi katolikusok pedig azzal akarjuk megmenteni a nemzeti kultúrát, hogy visszaadjuk neki nemzeti igaz jellegét, zománcczát, melyet immár tördelni kezdetek. Vissza akarjuk adni a hitet és erkölcsi tartalmat, mely nélkül Augiasz istállója leszen nálunk irodalom, művészet egyaránt.

És különösen . . . itt a punctum saliens, a forrpon, mely körül ugyszólván tombol az ádáz düh, terror, gyanúsítás, vészharangkongatás . . . a kereszténység, de különösen a kath. egyház ellen zudították a szociális kérdést. Kétségtelenül azt a kérdést, mely társadalmunknak ma elsőrangú, ugyszólván a szintáj kellő közepén levő kérdése. A magyar társadalomnak is.

Mentől ádázabb gyűlölettel viszik azonban ezt a kérdést a harez terére az ellentáborban, nekünk annál nagyobb szeretettel, a keresztényi nyugalomnak ugyszólván főn-

ségével kell vele szemközt állani. De védelemmel és munkássággal, tevékenységgel is.

Katolicizmus és szocializmus.

Hallható gyakran olyan hang is, hogy a katolikus egyháznak magának, a kereszténységnek egyáltalán nincs is köze a szociális kérdéshez. Talán inkább szeretnék, ha köze nem volna. Hiszen mondják, nincs katolikus közgazdaság, nincs keresztény gép, műhely, munkaeszköz stb.

Hohó, jó urak! A katolikus egyház már a kezdetnek kezdetén tisztában volt azzal, hogy az egész ellene zudított és ismeretes eszközökkel rendezett harez, tehát a szociális harez is kiválóan elsősorban is ő ellene való. Körülte és ellene folyik.

Nincs katolikus vagy keresztény közgazdaság, mint ilyen. Nincs katolikus, nincs keresztény kapa, vagy gyalu. Nincs keresztény gyár.

De van katolikus, vagy keresztény lélek!

Az a munkás nemesak munkaeszközét, izmait, kezét, lábát viszi ama műhelybe, a gyárakba, hanem a lelkét is. És mikor a szocializmus ráveti magát a munka eszközeire, akkor ráveti terrorját, vak gyűlöletét a lelkekre is. Azt ragadja el, a lelket. Azt teszi elégedetlenné, boldogtalanná. Azt választja el Istenétől, hazájától, hitétől, nemzetétől. Azt viszi gyűlöletes harezba ember-társával, minden fennálló renddel és a felebaráti szeretet utolsó szikráját is eloltják abban a kétségbeesett lélekben.

XIII. Leó pápa, ez a nagy gondviselészerű böles pápa figyelmeztette is a világot, hogy a szociális kérdés nemesak gazdasági kérdés. Mindenekelőtt vallás-erkölcsi mozgalom. Nem esoda, hogy mikor XIII. Leó pápa munkás enciklikáját kiadta: az egész kereszténység jobban látott. Az emberek lelkében friss fuvalat, melegség ömlött el.

És az egész keresztény világban a kereszt zászlaja ott kezdett lobogni a szociális harezok közepén.

Mert ha a szocializmus harezot hirdet és vissz adáz gyűlölettel és rombolással . . . keztüit dob a kereszténységnek, melyet a kereszténység fel is mert fogni. Valóban egyedül a szeretet, a belátás, az igazságosság, az emberi jogok tiszteletben tartásának fegyverével fogja fel. És csak addig fogja fel, míg ez eszközökkel él.

Az élet ez a nagy bírálója a doktrinának, rendszereknek itt is megjelent. Itt is végzi hivatását a történelemmel karonfogva. S ha van ma keresztényszocializmus Magyarországon is, ha a közélet teljesen elfordult a hitét, hazáját megtagadó, sőt nemzetet becsúszó szocializmustól . . . ha mindazok futnak a veres zászló alól, akiknek lelkében még Isten, nemzet és felebaráti érzések nyomai csak maradtak, nemesak nálunk, de az egész világon, ha mondom, a keresztény egyetemes irány felé hajlandók nem ezren, de százezren . . . mit jelent ez?

Egyrészt azt, hogy a keresztény irányzat, a keresztény elveken nyugvó gondolat, rendszer, általánosabban, lelkiismeretesebben, világosabb felfogással, gyakorlati érzékkel,

az igazságnak, jognak és szabadságnak igazibb mértékével (és nem a fékevesztett szabadság bizonytalan esélyeivel és rombolásával) szolgálja a nemzet érdekeit és benne a munkás védelmét, igazi és nem vélt, tulzolt jogait.

Másrészt, hogy igenis a kereszténység, a katolikus Egyház elismeri a szocializmus jogosultságát egészben azon határig, ahol már a tévedés kezdődik. Nemesak elismeri, de odaáll és a társadalomnak segítségére van a szociális nagy kérdések megoldásában.

Mert a szociális kérdés vagy a kereszténységgel a kereszt jegyében lesz megoldható, vagy sehogy sem.

Hát a magyar nemzet, a magyar társadalom a kereszténységgel karöltve ime küzd, munkálkodik, apostoloskodik és rajta van, hogy ez a kérdés igenis megoldassék. Mert miként csak a kereszténység talaján és annak erkölcsi tartalmára lehet a társadalom minden kérdését megoldani és erre kell törekdni, hogy minden kérdés megoldásán munkálkodjunk: ugy a szociális kérdésen is.

Uraim! Ime így mehetnék sorról sorra azoknak a kérdéseknek felvetésével, melyek igazolják, hogy a társadalmi béke és jólét főeszköze:

— visszatérni a kereszténységhez, a keresztire feszített Jézus religiójához.

Az az: egyedüli mentesvár, instaurare omni in Christo.

De nem az én feladatam a részletek megoldozása, kidomborítása. A szakosztályok teljesítik e nagy feladatot.

Azért, midőn a VIII. katolikus nagygyűlést ünnepélyesen megnyitom, beszédemet egyik főpásztorunknak a Katolikus Nagygyűlés elnökségéhez intézett szavaival végzem: — Kívánom, hogy a nagygyűlés nyomán a katolikus és hazafias meggyőződés a nemzet minden rétegében elterjedvén nagy tetteket eredményezzen.

„Kalauz.“

Bodnár Gáspár pedagógiai tanár szorgalmas tolla alól került ily ezim alatt egy könyv Huszár Aladár könyvkereskedésébe. (Szatmár. Ára 1'80 kor.)

Nem tudom első pillanatra, hogy kinek tehet nagyobb szolgálatot e könyv: a tanítóknak-e vagy a tanítójelöltnek? Az a sok anyag, amelyet a szerző e kis könyv keretében összehordott, a legszélesebbkörű olvasottságról és tájékozottságról tesz tanuságot. Ugy tűnik fel nekem az az óriási anyaghalma, e kiesiny könyvbe szorítva, mintha két éves, erős, fejlett gyermeket pólyába dugnának. E könyvben a legjobb pedagógusoktól átvett gyakorlati utasítások, vélemények, methodikai fogások és megtestesíthető elméletek vannak ügyesen rendszerbe foglalva. A tanítójelölt bő forrásra talál e munkában minden pedagógiai irányu munkájához, hűségese tanácsadóra jövő pályájához és nélkülözhetetlen kalauzt, utmutatót a helyes eredmény eléréséhez. A tanító pedig maga előtt látja a fejlődést, amelyen ő maga már átment és amelyen még át kell mennie; megismeri saját ismeretének hézagait és ezek

UJ RUHA-ÜZLET!

KORAI ÁRMINNÉ

Augusztus 1-én nyílt meg Szatmáron,
Deák-téren, (a Fehér-ház mellett)

kész férfi-, női- és
gyermekruha-üzlete,

UJ RUHA-ÜZLET!

ahol a legolcsóbb árak mellett nagy választékban kaphatók férfi-öltönyök, felöltők, utazóbundák, különféle gyermekruhák, valamint dús választékban a legelegánsabb női kabátzikkok.

pótlásához szükséges anyagot, felismeri saját hibáját és orvost talál hibáinak gyógyítására, végül utmutatót, kalauzt kap, amely a tanítót a benső erősödére, növekedésre, formai tökéletesedésre készíteti és a pedagógia nagy mezején — a legkisebb, legkényesebb és legszövevényesebb ösvényeken is — bizton vezet.

A nevelőoktatás minden tényezőjének szerepe, fontossága és igénybevételének módja a pedagógiai szépirodalom annyi aranymondásával van fűszerezve, megvilágítva, hogy nyugodtan mondhatom: a „Kalauz“-nak minden tanító könyvtárban helye van azon könyvek között, melyeket ő kedveseknek és értékeseknek mond.

n. f.

HIREK.

A pápa aranymiséjén.

— Óda, melyet a budapesti növendék-papok M. E. I. I.-nak Pius-ünnepéjére írt: **M. B.** —

Ki szólni kezd: poeta-sor nyitója.
Ugy érzem én, ma többen is leszünk,
Hisz' ötven év aranymisés határán
Ragadva hív a lanthoz ihletünk.
Megérve hull a rim, a gondolat...
E csöndben is symphonia lebeg...
Dieső napunk s te várva-várt öröm,
Remegve bár, de im' köszöntelek!

Sok éve, hogy pazar beszédre vágyom.
Ma száll a szó egész világra tán...
Repülj tehát a dalba', versbe' lelkem,
S beszéld, mi gyujt a föld oromzatán?...
Miért a nap? Hogy Isten utjait!
Csodáljuk és — könyörögjön a kebel
Ahoz, kinek kegyelme nagy, örök.
Azért, ki most Rómában ünnepel!

Miért a fény, a pompa és az ünnep?
Hogy ott legyünk, ha zeng a „Gloria“...
Ha szent sírok piros fedélkövén
Misézni fog hitünk apostola.
Feledje most — csak perczre bár — Pius,
Hogy oly nehéz az égi trón neki.
Ne higgye, hogy kiért a „szikla“ lett,
Az őt hideg világban élteli.

Kövessetek te ifja és öregje,
Hogy lássa ott ma mindenik hívét,
Kikért a rab mit adna díj fejében?...
Feláldozá önönmagát: szívé.
Tanít, miként az Ur tevő maga...
S az élte az valóban: áldozat
Nyomán ha vér, halál nem is terem,
De sok remény, kegyelmezés fakad.

Kitört a vész? — Feláll a küzdelemhez,
S erője van korunk fekélyein!
Ha gyáva nép siet feléje sirva:
„A Krisztusért csatára, hiveim!“
Megáldja ő a dust, a koldulót.
Bűnös, szegény: az is a gyermeke!
Tekintetét behordja szerte-szét
S csak úgy pilhen: erőt ha gyujt vele.

Im' így szeret hitünk vezére minket.
Fohász-szavunk repüljön érte hát!

„Nagy Istenünk! Aranymisés papunkat,
A püspököt... oh áld... a Szentatyát.
Erős legyen Pius, miként a szirt!
Ha jó a vész, ha tépve tán az ág:
A megrabolt levél csupasz helyén
Terüljön el mohón: a hitvirág.

Bocsássa szét a földre szirma selymét
Ha érni kezd körötte már a mag! —
Egy uj remény aranyfonálja nőjjön
Az érlelő fohászokodás alatt!
Egy érzelem gyulassza fel szívünk!
A vágya is közös, csak egy lehet:
„A szent kereszt díszitse utjaink“
A föld ölén s a — büszke bére felett!“

Oh Szentatyánk, sok ünnepet kívánunk,
De mindegyik legyen miként a' volt,
Melyen világ ezernyi nemzetéből
A legtöbb a hitünk felé hajolt.
S ha egykoron, ha nemsokára tán
Az óhaj és a vágy valóra vált:
Tekintse még nagyon soká Pius
A szent kereszt győzelmi hajnalát!

A pápai jubileum. Vasárnap ünnepelte a kath. Magyarország Ó Szentsége a pápa áldozópapságának ötvenéves évfordulóját, mely alkalommal az ország összes templomaiban hálaadó istentiszteleteket tartottak az eddig nyert kenyelmekért és hogy a jó Isten szentgyházát egy ilyen kiválóan böles legfőbb pásttorral ajándékozta meg, mint X. Pius. Nálunk a székesegyházban 9 órakor volt az ünnepélyes szent mise Te Deummal, melyet a püspök ur Ó Méltósága végzett. A szent beszéget *Tóth József* szentszéki tanácsos, képezdei tanár mondta. Hangsúlyozzuk, hogy a beszéd gyujtó hatása volt. Tóthnak sok szép beszédje hangzott el a székesegyházban, de valamennyi között talán ez volt a legregebb. Lelkesedéssel beszélnek róla a jelen voltak. Az istentiszteleten ott voltak a különböző hatóságok képviselői: köztük a mult nap szabadságáról visszatért dr. *Róth Ferenz* kir. törvényszéki elnök is, képviselve volt a katonai tisztikar, jelen voltak a kath. intézetek növendékei tanáraik és tanárnőik vezetése alatt. Mindenkinél kebléből egy közös óhaj szállt a Magasságbeli trónja elé, hogy tartsa meg Szentatyánkat Anyaszentegyháza diésőségére és örömére.

A nagykárolyi gk. lelkészi állás. Nagykárolyból vett értesülés nyomán mi is közöltük, hogy a nagyváradi gk. püspök *Márkis* Romulust nevezte ki Nagykarolyba lelkésznek. E hír nem bizonyult valósnak. — Magok a károlyi lapok is zavarban voltak a lelkész kinevezése ügyében, mert egyik rész *Márkis* Romulust, a másik rész dr. *Hetkó* Valért üdvözölte kinevezett lelkész gyanánt. A való az, hogy az állás még ez idő szerint nincs betöltve. Egy küldöttség járt a napokban a nagyváradi gk. püspöknél *Hetkó* kinevezését kérve. A főpástor kijelentette, hogy a viszonyok ugyan *Márkis* Romulus kinevezését kívánják, de ha az egyházközség *Hetkó* személyéhez ragaszkodik, nem zárkozik el a kérés teljesítése elől. Hívják össze tehát az egyháztanácsot és annak határozatát közölgék vele. Az egyháztanács e hó 15-én tartott gyűlésében *Hetkó* mellett nyilatkozott. Valószínű tehát, hogy ő lesz a nagykárolyi gk. lelkész.

Lelkészi kinevezés. A püspök ur Ó Méltósága *Zahoránszky* István alapítványi pénztári főkönyvelőt gróf *Károlyi* Gyuláné, szül. gróf *Károlyi* Melinda, mint kegyur bemutatása alapján Mezőpetribe lelkésznek nevezte ki. *Zahoránszky* távozásával sokat veszít Szatmár városának társadalma, mert minden társadalmi mozgalomban szívesen s az első közt vette ki részét. Mint a kath. kaszinó és kath. legényegyesület elnöke fáradságot nem ismerő tevékenységet fejtett ki a vezetése alatt álló egyesületek virágztatása körül. Ugy is mint tisztviselő, úgy is mint pap nagybecsülést szerzett magának a nagyközönség körében s megnyerte fellebbvalóinak elismerését is. *Zahoránszky* 1868. jul. 23-án született, tanulmányait jeles eredménnyel végezvén, 1891. szept. 4-én áldozópappá szentelték. Ezután mint nevelő működött a gróf *Teleky* családnál, *Teleky* Pál grófnak, a nagysomkúti kerület jelenlegi orsz. képviselőjének volt nevelője, 1899-ben az alapítványi pénztárhoz könyvelőnek neveztetett ki s azóta állandóan ott működik példás buzgalommal és kiváló szakértelemmel.

Gyászhir. *Kalamarsik* Marietta irgalmas nővér e hó 16-án este 10 órakor életének 29-ik, fogadalmának 9-ik évében hosszas szenvedés után városunkban elhalt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe e hó 18-án délután 3 órakor. A szertartást a zárdatemplomban maga a püspök ur Ó Méltósága végezte, míg a temetőbe *Pemp* Antal praelátuskanonok, az irgalmas nővérek tartományának superiorja kísérte ki és szentelte be a sirt. A temetésen a zárdabeli növendékek is megjelentek. A gyászénekeket a növendék papok énekkara énekelte. — *Ambroz* Gáspár a Kereskedelmi és Iparbanknak három évtizeden keresztül volt főkönyvelője e hó 18-án 64 éves korában pár napi szenvedés után meghalt. A mult hétfőn betegedett meg tüdőgyulladásban, mely péntek reggel 5 órakor már kiontotta életét. Halála mély részvét keltett az egész városban. Temetése vasárnap délután 4 órakor volt. Városunk intelligens társadalma és nagy közönség kísérte ki utolsó útjára.

Áthelyezett tanár. A vallás és közoktatási miniszter *Kiss* Gábor nagybányai állami főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti VI. kerületi állami főgimnáziumhoz helyezte át.

Gyöngyösi emléke. A mult vasárnap leplezte le az ungmegyei Radvány község azt az emléktáblát, melylyel a XVII. százban halhatatlan költőjének, Gyöngyösi Istvánnak szülőházát jelölte meg. A lelkesedés leirhatatlan volt. Előző este a községe kivilágították, másnap reggel *Neviczky* Konstantin gk. lelkész ünnepi misét mondott, mely után diszgyűlés volt dr. *Nagy* József szolgabíró elnökelete alatt. Elhatározták, hogy azt az utczát, melyben a költő szülőháza áll, Gyöngyösi utczának nevezik el. Az ünnepély a nevezetes ház előtt a Szózáttal vette kezdetét, majd *Neviczky* lelkész a község nevében üdvözölte a vendégeket. Az alkalmi beszédet *Romanecz* Mihály ungvári főgimn. igazgató, a Gyöngyösi Irodalmi Társulat elnöke mondta, *Úsz* Irén egy szép költeményt szavalt. Ezután megkoszorúzták az emléktáblát. A vall. és közokt. minisztert *Lőrinczy* alispán, a földmívelési minisztert *Rónay* Ignác min. tanácsos képviselte. Az országból számos tudományos társulat képviseltette magát.

MOLDOVAN JENŐ
KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR

Női színes és fekete szövetek, cosztümkelmek, delinek, flanel és mosó barchetek, vásznak, valódi Schroll-sifonok, lepedő vásznak, ággy és asztalterítők, függönyök, kis és nagyposztókendők
Férfi és női fehérneműek, gallér, kézelő, nyakkendő, esőernyő stb. a legjutányosabb árban beszerezhető.

Jótekonyság. Dr. *Lessenyey* Ferencz pápai főjegyző, praelátus kanonok 100 koronát ajándékozott a paposi róm. kath. templom részére beszerzendő új orgonára, amely adományért az egyházközség nevében ez uton is hálás köszönetet mond *Szentmihályi* Lajos lelkész.

IX. Kimutatás a „Pázmány-konviktus“ felépítésére felajánlott összegekről.

1. Özv. báró Vécsey Józsefné	50 K	— f.
2. Pataki Lajos tanár	25	„ — „
3. Bodnár Gáspár tanár szándékolt adom. I. részletül	20	„ — „
4. Az 1883. évben érettségi vizsgálatot tett férfiak 25 éves találkozójuk alkalmával	220	„ — „
5. Dr. Göbel Alajos orvos	10	„ — „
6. Berendi Alajos birt. (Sárköz)	20	„ — „
7. Dr. Csókás Vidor tanár jel.	50	„ — „

Összesen 395 K — f.

Fogadják a nemes szívű jótévk a segélyre szorult ifjuság s a vezetőség hálás köszönetét.

Szatmár-Németi, 1908. évi szept. 23-án.

Ratkovszki Pál.

Tanári kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Antal* Miklós végzett tanárjelöltet, egyházmegyénk áldozópapját az ungvári kir. kath. főgimnáziumhoz a latin és történelem tanszékre helyettes tanárnak nevezte ki.

Hymen. *Lázin* Tizvadar volt tb. szolgabíró, atyai földbirtokos jegyet váltott *Kanizsai* Imre földbirtokos leányával. — *Bálint* Jenő zilahi gyógyszerész jegyet váltott Nagykarolyban özv. *Kerekes* Józsefné leányával Irénkével. — *Mihályffy* Pál, a halmi-i gazdasági tanintézet tanára jegyet váltott *Klein* Mariska halmi-i állami elemi iskolatanítónővel. — *Petky* László mátészalkai cukrász, jegyet váltott *Galló* Antal nagybányai iparos leányával, Rózsikával. — *Olehváry* Pál m. kir. honvéd ezredorvos szombaton esküdt örök hűséget Ungváron *Árvay* Ilonka kisasszonnyal. — *Szilvássy* Sándor sárközujlaki ref. kántortanító f. hó 20-án, a mult vasárnap tartotta egybekelését, *Hajdu* Albert szatmár-udvari lelkész leányával Margittal Szatmárudvariban.

Lelkészi vizsgálatok. A prosynodális lelkészi vizsgálatok tegnap és ma tartottak meg egyházmegyénkben. Tegnap az írásbeli, ma a szóbeli rész. Két jelentkező volt: *Kompasz* Antal nagyboesköi és *Szvoboda* Ferencz ungvári segédlelkészek, kik a vizsgálatokat jó sikerrel letették.

Berendelés tanfelügyelőséghez. A vallás és közoktatási miniszter *Magyar* Gyula józseffalvi állami elemi iskolai tanítót a szatmárvármegyei kir. tanfelügyelőséghez szolgálatra rendelte be.

Gyászhir. *Fetzer* István, Nagykaroly régi tiszteletben álló polgára 75 éves korában rövid szenvedés után e hó 12-én elhalt. — *Borzsay* Gyula kir. tanácsos nyug. törvényszéki bíró, Beregvármegye törvényhat. bizottságának és Munkács város képviselő testületének tagja e hó 14-én, 74 éves korában Munkácsen elhalt. — *Tauer* Márton a munkácsi grófi uradalom főtisztartója, a podheringi sörgyár igazgatója e hó 18-án 61 éves korában hirtelen elhalt. — *Hammel* Ferencz okl. tanító, ki még csak a mult évben szerzett oklevelet, e hó 19-én párnapi szenvedés után Ungváron elhalt.

Öngyilkos gyógyszerész. *Eisdorfer* Károly avasfelsőfalusi gyógyszerész a meg-ejtett törvényszéki vizsgálat szerint nem gyilkosságnak esett áldozatául, hanem a mult vasárnap forgógisztyolyal ő maga vetett véget életének.

Egyházmegyei hír. A püspök ur Ö Moltósága *Lubomérsky* Jenő diakonust segédlelkészi minőségben Pálócra küldötte.

Emlékeztetés. A jövő vasárnap, e hó 27-én lesznek a Gazdasági Egyesület által rendezett löversenyek városunkban, ugyanezen alkalomból a nőgye.ület a városi színházban műkedvelői előadást tart, melyen elsőrangú vendégművészek is fognak szerepelni.

Vármegyei közgyűlés. Szatmárvármegye törvényhatósága őszi rendes közgyűlését október hó 8-án fogja megtartani.

Népszövetségi gyűlések. Folyó hó 20-án a reggeli vonattal érkezett Alsóhomoródra Dr. Nemesiöthi *Szabó* Albert ügyvéd, kit népünk önzetlen tevékenységéről már ismer és épen azért a legnagyobb bizalommal és tisztelettel viseltetik iránta. E bizalomnak és tiszteletnek nyilvános kifejezésül nagyszámmal jelentek meg a pályaudvaron az ő fogadására. A lelkes éljenzés elhangzása után meglepve kellett látnia, hogy az éljenzés szívből jött, mert fiatal legények délezzegen ülve lovaikon nemzeti zászlókat lengettek és így kísérték be a plébániái lakra. Szent mise után a nép a gyűlés helyére, az új iskolába vonult, mely most szűknek bizonyult. Itt először *Einholz* József lelkész szólalt fel, felhíván a nagyszámban összerereglett híveket Ö Szentsége ama határozott kívánságára, hogy mindent megújítani Krisztusban, és bemutatja a népszövetség fáradhatatlan buzgó bajnokát, ki látva az érdeklődő lelkes népet, teljes buzgósággal fejtegette a népszövetség célját, és az ebből a népre háramló nagy előnyöket. A lelkesítő hatalmas beszédnek meg is volt az eredménye, mindjárt a helyszínen mintegy 60-an iratkoztak be, mely szám lehetőleg duplázza lesz, amennyiben a taggyűjtés még folyamatban van. Délután a nemes ügyvéd Szinfalu községébe ment, hol szintén az iskolában *Erni* János lelkész bevezető beszéde után, hasonló ezélből lelkesítő előadást tartott a népszövetségről, mely itt sem tévesztette el hatását, mert itt is számosan iratkoztak be tagoknak. Sok ily lelkes buzgó katolikus hitünket bátran valló férfit adjon a Mindenható Isten édes hazánknak, akkor bizton számíthatunk arra, hogy ez ország ismét Mária országá lesz. — Egy jelen volt.

Küldöttség a belügyminiszteriumban. Csanános község polgársága nevében egy küldöttség jelent meg a belügyminiszteriumban, hogy Szabó Dezső ottani körjegyző elleni panaszaikat előterjessék. A miniszter helyett Bezeredy állami titkár fogadta a küldöttséget s a vizsgálat megindítását helyezte kilátásba.

Ünnepély. A kir. kath. tanítóképző ifjusága e hó 20-án Öszentsége X. Pius pápa aranymiséje alkalmával ünnepséget tartott. Az ünnepséget az ifjuság férfikarának éneke nyitotta meg. Azután *Bodnár* Gáspár tanár ünnepi beszéde következett. A szónok ragyogó színekkel esettelte az ünnep jelentőségét, megkapó szavakkal méltatta a pápaság érdemét a tudományok és művészetek fejlesztése és megőrzése terén. Majd áttért szentséges Atyánk élettörténetére és a jubilánsnak oly tulajdonságait mutatta be, melyek az egész világ tiszteletét és hódolatát biztosítják számára. A nagyhatású beszédet a pápai himnus követte, melyet az ifjuság férfikara énekelt. — A róm. kath. fiúiskolában szintén volt ünnepély, hol az alkalmi beszédet *Tótfalussy* Dániel hitoktató tartotta.

Román temetésen magyar beszéd.

Nántüröl írják. Igen kellemesen lepte meg a mult nap a közönséget, hogy egy előkelő román temetésen *Marosán* János rákosterebesi gk. plebános magyarul mondott gyászbeszédet a halott felett. Ilyet még azon a vidéken nem hallottak. Ez az első eset. Az egész közönség elragadtatással beszél az esetről s a hazafias román pap iránt a legnagyobb elismeréssel viseltetik.

A népkonyha szegényeinek ismeretlen jöltévé 10 koronát adományozott, melyért ezuton mond hálás köszönetet az Elnökség.

Meghívó. A Szatmári Kath. Legényegyesület 1908. évi szeptember hó 27-én azaz vasárnap a Kossuth-kerti kioszk helyiségében zártkörű szüreti táncmulatságot rendez. A belépés díja 1 kor. 30 fill. A szüreti mulatság az egyesület helyiségéből indulva díszfelvonulással este 7 órakor kezdődik. A meghívó kívánatára előmutatandó. A szüreti mulatság következő részekből áll: 1. A csöszleányok és csöszök felvonulása. 2. A hegyi törvényszék kihirdetése a notárius által. 3. A szüretelés azaz szőlőlopás. (A lopáson rajtakaptak 20 — 60 fillérig terjedhető pénzbírsággal sújtatnak.) 4. A csöszleányok és a csöszök tánca. 5. Általános tánc. 6. A csöszleányok közt egy torta, a csöszök közt a szüreti koszoru kisorsolása. Hegybiróság: I. Hegybiró; Glózer János. Esküdtek: Böllönyi László, id. Nyisztor János. II. Hegybiró Róth Gyula. Esküdtek: Konyárdy József, Hukk Andrá. Notárius: Haller Ferencz. Kisbiró ifj. Nyisztor János. Csöszleányok és csöszök. Bagaméri Margit, Brólik Juliska, Gyöngyössy Juliska, Halkai Róza, Kajdi Ilonka, Kiss Juliska, Kozma Ilonka, Mónus Erzsike, Nyisztor Vilma, Pittner Katicza, Stibli Margit, Szakál Juliska, Szakál Rózsika, Tarnagóczki Juliska, Tyukodi Mariska, Antal János, Hozzman István, Juhász József, Somogyi Zsigmond, Jelesnik Gusztáv, Mónus Mihály, Kirvay László, Oszák János, Mónus István, Birinyi József, Gyöngyössy József, Juhász Károly, Szücs Lajos, Györi Sándor, Szabó János. Pandurok: Vad János, Ritz György. Pénztáros: Makóczy Géza. Ellenőrök: Kelemen Antal. ifj. Dorka Pál. A tiszta jövedelem az egyesületi ház helyreállítási költségeinek fedezésére fog fordíttatni.

Beiratások a képző és iparművészeti tanfolyamra. A tanfolyamon október 1-én kezdődik a tanítás a következőképen megállapított tan- és órarenddel: hétfő: esendélet fél 5-től fél 7-ig; kedd: iparműv. rajz fél 5-től fél 7-ig; esütörtök: alakrajz fél 5-től fél 7-ig; péntek: himzés, kivarrás ter. fél 5-től fél 7-ig. A beiratás f. hó 25-ig — vasárnap kivételével — minden nap a délelőtti órákban (10—12-ig) Kiszely Árpád faipari szakiskolai tanárnál, Rákóczy-utca, Fogarassy házban történik. Beirási díj 1 korona, tanúdíj havonként 10 korona.

A tankötelesek összeírása. A f. tanévben be nem iratkozott tankötelesek összeírását az összeíró-bizottság befejezte. A város területén mintegy 500 be nem iskolázott tankötelest találtak. Mindennapi tanköteles ezek között kevés van, nagyobb része gazd. ism. iskolai tanuló, van még be nem iratkozot-

Fogorvosi műtermem

(széki palotával szemben).

és lakásom a Lévay-palota emeletén, Hám János-utca 12-ik szám alatt van (a kir. törvényszéki palotával szemben). Kiváló tisztelettel BAKCSY, fogorvos.

iparos tanonez is. A vett „intó“ után — biztosra lehet venni — 50 százalék már beiratkozott, maradt még 250 tanköteles beiskolázatlanul, de csak 15 napig, mert a rendőrfőkapitányság itt nem ismer tréfát s a kitűzött időn belül valamennyi tanköteles be lesz írva. Az el. iskolák benépesítése tehát egy pár nap alatt teljes lesz, sőt ha ily arányban fog a benépesítés folyni, — különösen a külterületeken — új iskolák felállításáról s a tanerők szaporításáról kell gondoskodni.

Táncmulatság. A szatmári besorozott ifjak vasárnap este a Kossuth-kerti kioszkban sikerült táncmulatságot rendeztek.

Házvezetőnő

vidékre állást keres, egy középkorú, magányos uri nő, ki a háztartás minden ágában teljesen jártas. — **Czim a kiadóhivatalban.**

Weisz Zoltán modern könyv-zenemű- és papirkereskedését a Gutman-palota sarokhelyiségében, fényesen berendezve, megnyitotta!

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ

mű- és élővirág-üzlete SZATMÁR-NÉMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám, Sürögnyezim: **Fábiáné.** Telefon-szám: 148. Ajánl menyasszonyi, bál és névnapi csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszterményeket. — Cserepes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutányos árban.

Nyilttér.

Kitűnően megvéd a

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
Közművelődési egyesület
SAVANYUVIZ

A dugó egétese sokféle infectious bajtól; a pusztá gránitsziklából fakad.
Több epidémiánál fényesen bevált.

E rovat alatt közölte kért nem felelős a szerk.

Munkatárs: **Vlazáts Vincze:**

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Ellenbógen Tóbiásné

első szatmári petoleum szállító
Kazinczy-utca 17. szám.

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szives tudomására, hogy évek óta fennálló

petroleum szállító

üzletemet **Kazinczy-u. 17. sz.,** a zárdával szembe levő bolthelyiségbe **helyeztem át,** ezek folytán kérem petroleum szükségletét nálam beszerezni, ahol a legfinomabb **császárólajtól kezdve a legolcsóbb minőségű petroleumig,** minden versenyt kizáró **olcsó árban** nálam beszerezhető. — 5 literes kannát **díjmentesen** kölcsönzők. — Minden megrendelést pontosan, saját fogatommal **házhoz szállítok.** Kisebbségek megrendeléseket is eszközölök. — Kiváló tisztelettel:

Ellenbógen Tóbiásné,

petroleum szállító.

Napi árak. — Telefon 164.

Özv. Lauf Józsefné és Fia

szobafestő Szatmár, József kir. herceg-u. 14 sz.

35 év óta fennálló üzlet.

Elvállal szoba és templomfestést, tapétázást, mázóást és minden e szakba vágó munka gyorsan és pontosan való elkészítését olcsó árak mellett. Szives pártfogást kér özv. **Lauf Józsefné és Fia.**

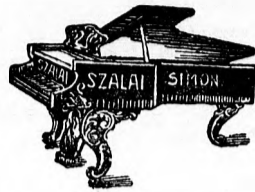
Értesítés. Értesitem a m. t. közönséget, hogy **ház, birtok, üzlet és lakásközvetítő irodámat** Várdomb-utczába, az izr. templommal szemben helyeztem át. **Zichermann Mór**

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerészi cikkekben — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

Aki egy jó varrógépet óhajt venni, az forduljon teljes bizalommal **Hammer Ignátsz műszerészhez Szatmár, Battyhányi utca 1-ső sz.,** mert mint értesültünk, megszerezte a világhírű „Pfaff“ gépek egyedüli képviselőjét és ez maga is már a legnagyobb biztosítékot nyújtja arra, hogy egy kitűnő varrógépet kap az, aki nála szerezi be ezen cikkekben a szükségletét.

Kölcsön-könyvtár

Kazinczy utca 16. sz. alatti üzletemben a magyar irodalom régi és legújabb jeles íróinak művei olcsó díj mellett kölcsön vehetők. — **Cseplák Bálint.**

Hangszer üzlet!

Szalai Simon

hangszer és zongorakészítő s hangoló
Szatmár, Kazinczy-u. 14.
Guttman-palota.

Járványok fellépésénél, midőn magunkat abszolút tiszta ivóvíz által kell a fertőzéstől óvni, a tiszta gránitsziklából eredő **Mattoni Giesshübl** igen ajánlatos.

Üzlet átvétel. A Néhma Lajos Józser kávéüzletét átvette **Benkő Sándor,** kinek előzőkenysége és szakképzettsége biztosítja a vevő közönséget. 10—12%-al olcsóbban szerezhethetjük be kávé szükségletünket mint bár hol.

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Szives pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.

Szálloda, étterem és kávéház megnyitás! ..

Értesitem Szatmár város és vidéke m. t. közönségét, hogy a

Károlyi-Szállodát

átvettem

és azt szeptember 5-én megnyitottam

Felhívom a m. t. közönség b. figyelmét az ujonnan átalakított és fényesen berendezett **kávéházra,** hol is kitűnő tekeasztalokról gondoskodtam. — Izletes ételek, szakszerűen kezelt borok és mindig frissen csapolt sör, a nap bármely szakában kapható, nemkülönben kitűnő zónareggelik.

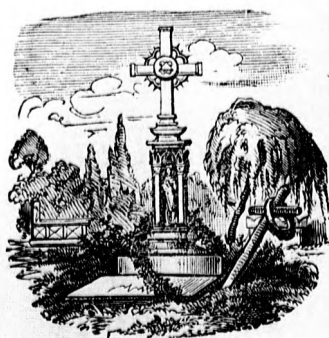
Havi abonensek elfogadtatnak.

Elvállalok **lakodalmakat és társasvacsorákat.** — Társaságok részére külön helyiségekkel (schambré-szeparé) rendelkezem. — A m. t. közönség szives pártfogását kérve,

kitűnő tisztelettel:

Márkus Sándor,
vendéglős.

Kitűnő tekepálya!

FÜLÖP és SINGER sirkőnagyraktáraik

Szatmár — Nagykároly.

Attila-utca 1/B.

Széchenyi-utca 30.

Ajánlják sirkőveiket a legnagyobb választékban, u. m.: fehér cararra, fekete Schvöd granit, sziléziai szürke granit, Porphir és Labrador kövekből. **Mindennemű temető munkákat, u. m. áthelyezéseket, állításokat, utánvést és aranyozást bámulatos olcsó árban 25 évi írásbeli jótállás mellett elvállalnak.**

Sirszegélyek, vasrácsok, uti kereszték

Óriási választék márványlapokban. Költségvetés és rajzok ingyen és bérmentve.

Sürgönycim: **FÜLÖP**
kőfaragó Szatmár.

Hammer Ignácz

műszerész, kerékpár és varrógép-
raktár Szatmár, Batthyányi- u. 1.
Schwaroz Albert-féle bolthelyiségben.

Világhírű
„PFAFF“

varrógépek Szatmárme-
gye egyedüli képviselője.

**Kedvező részletfize-
tés, 8 éves jótállás.**

Szakszerű javítóműhely

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZABÓ SÁNDOR, SZATMÁR

SZOBRÁSZ, ARANYOZÓ ÉS OLTÁRÉPÍTŐ, BÁTHORY-UTCZA 18. SZÁM.

Elvállalom új oltárok, szószékek, szent sírok, szent szobrok készítését kőből, fából vagy imitációból. Régi munkák felújítását mérsékelt árak mellett készítek. Új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködése mellett állítom elő. Műtermemben kész templom- és szobadíszek vannak raktáron. Továbbá e helyen is felhívom a főtisztelendő urak szíves figyelmét a műtermemben készletben levő stáció-dombormű képek megtekintésére. Költségvetéssel, rajzokkal díjmentesen szolgálok. Az aranyozás tiszta Katalin arannyal történik. Az ügy könnyebb elintézése czéljából saját költségen utazom bárhova.

Teljesített munkáimról számos elismerő levél van birtokomban, ugyminni ft. Govrik János kerületi esperes, kökényesdi rk. plébános urtól, ft. Ekkel Lajos rk. lelkész urtól, ft. Damjanovitch Viktor gk. esperes-lelkész urtól, ft. Könes László rk. lelkész urtól, és ft. Unger Lajos rk. lelkész urtól, melyeknek szövegét helyszűke miatt nem ismertethetem.

ŐSZI SARJU LEGELO

300 hold kiadó

a csonkási bérletünkön.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.

Telefon szám 16.

Elsőrendű porosz kő- szén és vágott tűzifa

valamint

- I. rendű bükkhasábfa,
- I. rendű gyertyánfa,
- I. rendű cserfa,
- I. rendű tölgyfa,

vastag hántott vargafa,
többféledorongfakapható

Fischer Herman

fakereskedőnél Szatmár,
Báthory-utca 10. sz. Telefon 122.
Raktárak: a lakásnál, a Szentvér-
és máv. állomásnál.

Árjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
SZATMÁR, a Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendők.
5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Telefon 85.		Helyi	
Helyi 1 kor. ér- tékű vásárlás már helybe szállítva.		megrendelések hazaszállítva.	
Friss husok.			
1 ko. marhahus pecsenye	64	1 ko. debreczeni páros	60
1 " " levesnek	60	1 " " lengyel kolbász	80
1 " sertéshus	68	1 " " sonka kolbász	80
1 " borjúhús	76	1 " " krakói " "	80
1 " bárányhús	60	1 " " krinolin " "	80
1 " juh-hús	—	1 " " parizer " "	80
1 " friss hús olvasztani	72	1 " " máj sajt	80
1 " " szalona	72	1 " " disznófej sajt	74
1 " " bőrnélkül	72	100 pár virsli tormás	5
1 " friss kolbász borsos	72	100 pár frankfurti	8
1 " fokh. czitromos	76	100 drb. salvaládé	5
1 " friss zsír	80		
Kolbász árak.		Füstölt árak.	
1 ko. szalámi	90	1 ko. sonka pácizt	20
1 " füstölt magy. kolb.	—		
		1 ko. sonka csont nélkül	1 30
		1 " " " kifőve	2 50
		1 " " Császár hus bőrrel	90
		1 " " karaj bőr nélkül	90
		1 " " lapocka és oldal	72
		1 ko. pácizt nyelv	1 20
		1 drb. sertés nyelv	—
		1 ko. tepertő	80
		Szalonák.	
		100 ko. fehér szalona	76
		1 ko. paprikás stráf	88
		1 " " kolozsvári szelet	96
		1 " " füstölt szalona	80

Tisztelettel: *Bölönyi László.*

IFJ. **RUBINSZKY** **FERENCZ**

IPARMŰVÉSZETI MŰHELYE

SZATMÁR, UJ-UTCA 3^a SZ. (SAJÁT HÁZ).

M

odern háló, ebédlő, szalon vagy
uri szoba berendezések, vala-
mint leányszoba berendezések
művészi kivitelben készülnek.

KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KESZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

Az alábbi elsőrangú cégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVKÖTÉSÉT

a mélyen tisztelt közönség szíves figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS köszörüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

köszörüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régi helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át**. Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádogos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönség szíves pártfogását kérve,
tisztelettel **KOMÁN JÁNOS.**

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és oszmák is készülnek.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR**, Deák-tér, (Keresztes András-féle há-
akí dusan felszerelt **czipő-raktárában** csakis **valódi**
finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és
oszmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza
forgalomba és üzletéből **minden olcsóbb rendű készítményt**
a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszö-
bölte, és a kinek áruí oszínosság dolgában is párját ritkítja

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a nyári vásár!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a leggyorsabbtól a legizlé-
sebb tárgyak, u. m.: játék, díszmü, rövid, nürinbergi, aozél,
tajték, üveg, porcellán és öntvény-árak, grammophonok,
fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen
leszállított árak mellett vásárolhatók

BLATNICZKY ISTVÁN

SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz. alatt levő

„SZATMÁRI BAZÁR“-JÁBAN.

MÉRSÉKELTEN SZABOTT ÁRAK!

Automobilok és 3 kerékű triciklik.

Óriási választék Francia habában.

Mielőtt személy, jelzalog,
vagy építési .. ..

KÖLCSÖN

íránt intézkednék, kérjen díjtalanul prospektust.

MELLER L. EGYED — BUDAPEST

IX., Lónyai-utca 7. szám. — Telefon-Interurban 46—31.

HORVAY és SZABÓ

festők Szatmár, Kinizsy-u. 29.

Elvállalnak szobafestést, mázolást, czim- és
czimer-festést, valamint aranyozást és ta-
pétázást. Templom festéseket minden stíben.

Üveg czimtblák készítése

Mindenkinek

saját érdeke, hogy üveg,
porcellán és lámpa-
.. áru szükségletét ..

Oesztreicher Tóbiás

gyári nagy raktárában szerezze be **SZATMÁRON**, Deák-tér 21. sz. a., és a nagybányai fióküzletében

Ajándék áruk:

Tisztelettel tudatom, hogy a nyári idény alkal-
mára dusan felszerelt üveg és porcellán üzletem-
ben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszüke
miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékozással:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—tól feljebb.
„ „ 6 „ teás „	K 6.—tól „
„ „ 6 „ kávé „	K 5.60-tól „
„ „ 6 „ feketés „	K 5.60-tól „
„ „ „ mosdó „	K 8.—tól „
„ „ teás csésze préselt 6 pár	K 1.90-től „
„ „ kávé „ „ 6 pár	K 1.90-től „
„ „ feketés „ „ 6 pár	K 1.50-től „

Csiszolt kristály üvegből különböző díszítéssel Liquörös „ 6 „ K —.95-től feljebb
Vizes készlet 6 személyre K 1.70-től feljebb Talpas üvegtál 6 tányérkával K 1.30-tól „
Boros „ 6 „ K 1.30-tól „ Csigaszervezetű díszes függő lámpa 5.80-tól „

Kiházasítási berendezések és ajándék díszáruk, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos csillárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos esengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítá-
sok jutányos árban, pontosan eszközöltnek. Villamoségő drbjá 60 f. Mindenféle újdonsági villamos égő kapható.

